

سیمای معصومان (ع) در اندیشه امام خمینی(ره)

امام راحل به اهل بیت(ع) عشق می ورزید و این کار را افتخاری بزرگ می شمرد. نظرهای آن بزرگوار در باره هریک از معصومان علیهم السلام شنیدنی و جالب توجه می نماید. بنابراین، بی هیچ توضیحی، به مرور این بخش از سخنان امام می پردازیم:

حضرت زهرا(س)

امام، حضرت زهرا را زنی می داند که عالم به وی افتخار می کند. او کسی است که در مقابل حکومت‌های جبار ایستاد و خطبه خواند.

امام روز ولادت فاطمه زهرا(س) را روز بزرگی می شمرد و او را زنی برابر با همه مردان می داند. زنی که انسان نمونه شمرده می شود و تمام هویت انسان در او جلوه گر است. زنی که افتخارخاندان وحی است و چون خورشیدی بر تارک اسلام می درخشد. امام از احترام بی حد رسول خدا(ص) به این مولود شریف یاد می کند و آن را نشانه جایگاه ویژه زن در جامعه می داند که اگر برتر از مرد نباشد، کمتر نیست.

از نظر امام، حضرت فاطمه(س) عنصر تابناکی است که زیربنای فضیلت‌های انسانی و ارزش‌های والای خلیفه الله در جهان است. او از معجزه های تاریخ و افتخارهای عالم وجود است. امام معتقد است تاویل «لیله مبارکه» در آیه (انا انزلناه فی ليله مبارکه)

فاطمه(س) است. رهبر راحل انقلاب تسیحات حضرت زهرا(س) را از تعقیبات شریفه و از افضل تعقیبات می داند و بر این باور است که اگر چیزی بهتر از آن بود، رسول خدا(ص) آن را به فاطمه(س) عطامی فرمود.

حضرت علی(ع)

حضرت امام در باره منزلت امام علی(ع) می فرماید: «ملائکه بالشان را زیر پای امیرالمومنین(ع) پهن می کنند، چون مردی است که به درد اسلام می خورد؛ اسلام را بزرگ می کند؛ اسلام به واسطه او در دنیا منتشر می شود و شهرت جهانی پیدا می کند؛ با زمامداری آن حضرت جامعه ای خوشنام و آزاد و پر حرکت و پرفضیلت به وجود می آید. البته ملائکه برای حضرتش خضوع می کنند و همه برای او خضوع و خشوع می کنند. حتی دشمن در برابر عظمتش تعظیم می کند.»

امام خمینی(ره) امیرمومنان را ظل الله (سایه خدا) می داند، سایه ای که هیچ حرکتی از خودش ندارد و هرچه هست از خداست.

بنیانگذار جمهوری اسلامی، حضرت امیر(ع) را معلم همه بشر و مردی که معجزه بود و کسی نمی تواند مثل او باشد می داند. شخصیتی بی نظیر که امور متضاد را در خودش جمع کرده است؛ همراه با قوه بازو، اهل زهد است. جنگجو و در همان حال اهل عبادت است. شمشیرمی کشد و اشخاص منحرف را درو می کند، ولی با عاطفه است. روزهاروزه دار و شبها مشغول به عبادت است و شبی هزار رکعت نماز می خواند. غذایش از نان و سرکه یا حداکثر زیت و نمک است، ولی در عین حال آن قدر قدرت بدنی دارد که در خیبر را می کند و چندین ذراع دور می اندازد؛ کاری که چهل نفر نمی توانستند بکنند.

امام حسن(ع)

امام خمینی(ره) در باره قیام امام حسن(ع) علیه معاویه می گوید:

در وقتی که همه با آن مردک (معاویه) بیعت کرده بودند و سلطانش حساب می کردند، امام حسن(ع) قیام کرد. و وقتی گروهی نگذاشتند قیام ادامه یابد، با شرایطی صلح کرد که معاویه را مفتضح نمود؛ همان قدر که سیدالشهدا یزید را مفتضح کرد. امام معتقد است گرفتاری امام حسن(ع) از دوستان و اصحابش بیشتر از دیگران بود.

آنها به نقشه های امام توجه نداشتند و افکارشان ناقص بود و امام را اذیت و با دشمنش معاهده کردند.

امام حسین(ع)

امام خمینی(ره) در باره قیام سیدالشهدا(ع) و اصحاب و بستگانش معتقد است: چون قیام لله بود، اساس سلطنت یزید خبیث را شکستند. اساس سلطنتی که می خواست اسلام را به صورت سلطنت طاغوتی در آورد، نابود کردند.

سیدالشهدا(ع) تمام اصحاب و جوانان و مال و منال و هرچه راداشت، در راه خدا و برای تقویت اسلام و خالفت با ظلم و امپراتوری قدرتمندتر از امپراتوریهای امروزی داد، و اسلام و مذهب را بیمه کرد.

امام حسین(ع)، در نظر بنیانگذار جمهوری اسلامی، شخصیت عظیمی است که از عصاره وحی الهی تغذیه کرد و در خاندان سید رسل محمد مصطفی و سید اولیا علی مرتضی تربیت شد و در دامن صدیقه طاهره بزرگ گردید و با فداکاری بی نظیر و نهضت الهی خود، واقعه بزرگی به وجود آورد که کاخ ستمکاران را فرو ریخت و مکتب اسلام رانجات بخشید.

امام خمینی(ره) قیام امام حسین(ع) را نهی از منکر و استنکار ظالمان می داند و معتقد است: سیدالشهدا همه عمر و زندگی اش را برای رفع منکر و جلوگیری از حکومت ظلم و مفسادی که ایجاد می کنند، صرف کرد.

امام سجاد(ع)

امام خمینی(ره) به گریه ها و مناجات و ناله های علی بن الحسین(ع)

توجه می کند و می گوید:

این ادعیه و مناجاتها، قیام به وظیفه بندگی در مقام عبودیت است. ... سیدالسادین و زین العابدین شبیه ترین مردم به حضرت علی(ع) در فقه و ظواهر بود و رنگش از بیداری شبانه، زرد شده و چشمانش از گریه سوخته بود. پیشانی مبارکش از سجده بسیار مجروح شده و ساقها و قدمهایش از نماز ورم کرده بود. ولی باز معتقد بود به اندازه علی(ع) عبادت نکرده است. در باره عبادت و تلاوت قرآن حضرت سجاد(ع) می گوید:

بعضی از شنیدن آن (تلاوت قرآن حضرت سجاد(ع) « غش می کردند.

وقتی حضرت علی بن الحسین به نماز می ایستاد، رنگش متغیر می شد و وقتی سجده می کرد، سرش را بلند نمی کرد تا آن که عرق از اومی ریخت؛ و به هنگام نماز مثل، ساقه درختی بود که حرکت نمی کرد.

امام، حضرت سجاد(ع) را از بزرگترین نعمتهایی می داند که ذات مقدس حق بر بندگانش منت نهاده، تا طریق عبودیت را به آنان بفهماند. امام از همگان می خواهد در حالات آن حضرت و مناجات آن بزرگوار با حضرت حق و دعاهای لطیف آن سرور، که کیفیت آداب عبودیت را به بندگان خدا تعلیم می دهد، بیندیشند. در باور امام، مناجات آن بزرگواران برای تعلیم بندگان نبوده؛ و این کلامی بی مغز و باطل است که از جهل به مقام ربوبیت و معارف اهل بیت صادر شده؛ بلکه خوف و خشیت آنها بیشتر بوده و عظمت و جلال حق در قلب آنها بیشتر تجلی نموده است.

امام(ره)، ادعیه حضرت سجاد(ع) را سازنده می داند و معتقد است:

اگر مردمان بفهمند این ادعیه چه کرده و چطور می تواند تجهیز کند، نمی گفتند ادعیه برای چیست.

امام منبر حضرت سجاد(ع) را در حضور یزید افشاگرانه و روشنگری داند.

امام باقر(ع)

امام(ره)، حضرت باقر(ع) را عالم آل محمد(ص) و عاشق جمال حق می خواند و می فرماید:

«صدقه را پس از وقوع در دست سائل، می بویید و می بوسید و استشمام رایحه طیبه محبوب از آن می کرد. و خدا می داند برای آن ذات مقدس و عاشق مجذوب چه راحت نفس و سکونت خاطری پیدا می شد و چطور آن اشتعال قلبیه و احتراقات شوقیه باطنیه (را) این عشقبازی خاموش می کرد.»

امام می گوید: آن حضرت در محلی که داشتند کار می کردند، به رغم این که مسوولیت معنویشان و کار تبلیغی و تعلیمی شان زیاد بود، به ایشان عرض کردند: این کار را به ما واگذار کن. حضرت فرمود:

میل دارم خودم کار کنم، حرارت آفتاب را در بدنم حس کنم. و این ارزش است که شخص اول عالم اسلام و دارای آن مقامات، کار کند و پیاموزد ارزش کار چقدر است.

امام خمینی باقرالعلوم(ع) را بالاترین شخصیت تاریخ می داند؛ شخصیتی که جز خدا و رسول(ص) و امامان علیهم السلام کسی نمی تواند مقامش را درک کند.

امام صادق(ع)

امام خمینی(ره) معتقد است: آنچه از عبادت برای حضرت صادق(ع)

حاصل شده، برای دیگران ممکن نیست. او می گوید: آن حضرت برای شکرگزاری صدقه می داد و شکرگزاری را محبوبترین کارها می دانست.

آن حضرت در وضعی که زیر فشار حکام ستمکار بود و در حال تقیه به سر می برد و قدرت اجرایی نداشت و بسیاری از اوقات تحت مراقبت و محاصره بود، برای مسلمانان تکلیف معین می کرد. و حاکم و قاضی نصب می فرمود؛ زیرا مردانی که دارای سطح فکر وسیع باشند، هیچ گاه مایوس نگردیده و به وضع فعلی خود که در زندان و اسارت به سر می برند و معلوم نیست آزاد شوند.

نمی اندیشند. آنها برای پیشبرد هدف خویش در هر وضع که باشند نقشه می کشند، تا بعدا اگر توانستند آن را اجرا کنند یا دیگران که بعد از دویست، سیصدسال می آیند، دنبال این طرح بروند. امام صادق(ع) با این عمل خویش به فکر آینده امت و بشر و همه عالم بود و می خواست بشر را اصلاح و قانون عادلانه را اجرا کند. امام خمینی(ره) طرحهای امام صادق(ع) را در جهت آگاهی ملت اسلام و روشن ساختن وضع حکومت اسلامی می داند.

امام کاظم(ع)

امام خمینی(ره) دستگیری و حبس حضرت موسی بن جعفر(ع) به دست هارون الرشید را به خاطر قدرت طلبی خلفای عباسی می داند. (الملک عقیم) و معتقد است: خلفا می دانستند اولاد علی(ع) داعیه خلافت و تشکیل حکومت اسلامی را دارند و خلافت و حکومت را وظیفه خود می دانند؛ زیرا وقتی از آنها خواسته شد حدود «فدک» را تعیین کنند، حدود کشور اسلامی را تعیین کردند، یعنی این حدود حق آنها بود و می بایست بر آن حکومت داشته باشند. حکام جائر می دانستند اگر امام موسی بن جعفر(ع) آزاد باشد، زندگی را بر آنها حرام خواهد کرد و ممکن است زمینه ای فراهم شود که حضرت قیام کند و سلطنت را براندازد.

امام راحل(ره) می فرماید: موسی بن جعفر در حبس هم مقابله می کرد و مخالف با رژیم طاغوتی بود. مسلماً هفت سال و احتمالاً چهارده سال امام در حبس بود؛ زیرا این راهی است که همه اولیای خدا پیمودند.

امام رضا(ع)

امام خمینی(ره) توصیه امام رضا(ع) به فرزندش حضرت جواد(ع) را ذکر می کند که به وی فرمود: همراه خود اموالی بردار و هرکس از تو چیزی خواست، انفاق کند.

امام خمینی(ره) تزویر مأمون و گفتن «یابن عم» و «یابن رسول الله» به امام رضا(ع) را به خاطر بازداشتن آن حضرت از قیام و حفظ سلطنت خود می داند و معتقد است: اگر امام(ع) درباری می شد، کمال عزت و احترام را به او می گذاشتند و دستش را هم می بوسیدند.

او می گوید: حضرت رضا به رغم ابتلائات و مصیبت‌های معنوی که داشتند، اختلافی در امت ایجاد نکردند و با آرامش راه خود را به پیش بردند و آرامش ملت را حفظ کردند. در نگاه امام راحل، آستان قدس رضوی محل تجلی نور و مکان توجه ملائکه الله است. آن بزرگوار همواره مشتاق بود به پای بوسی امام هشتم(ع) مشرف شود.

او مرکز ایران را حرم حضرت رضا(ع) می دانست و امیدوار بود همه خدمتگزار آستان قدس رضوی باشند. امام خدمتگزاری به آن آستان را باعث خوشبختی و همه را محتاج توجه خاص حضرت رضا(ع) به شماری آورد. او می فرمود:

همه در آن مرکز باید آستان بوسی کنیم و باید اظهار تاسف کنیم دستمان از آن جا کوتاه است.

همه حضرات ائمه (ع) از دیدگاه امام خمینی قدس سره دارای جایگاهی رفیع بوده اند. حضرت امام خمینی به تناسب مباحث مطروحه درباره آن حضرات و یا از چشمه جوشان معرفت آن مطالبی بیان فرموده اند.

در این نوشتار قطره ای از دریای معارف امام خمینی در ارتباط به حضرات امام جواد، امام هادی و امام عسگری (ع) ذکر می شود.

سفارش امام رضا (ع) به امام جواد (ع)

در حدیث است که حضرت رضا (ع) به حضرت جواد (ع) مرقوم فرمود: «شنیدم غلامان تو وقتی سوار می شوی تو را خارج می کنند از در کوچک آنها بخل می کنند و می خواهند تو به کسی چیزی ندهی. به حق من بر تو که بیرون رفتن و داخل شدن نباشد مگر از در بزرگ. و وقتی سوار شدی همراه خود طلا و نقره بردار و هیچ کس از تو سؤالی نکند مگر آنکه به او عطا نمایی. و از عموهای تو هر کس از تو سؤالی کرد، کمتر از پنجاه دینار به او مده و اگر بیشتر خواستی بدهی اختیار با

توست و من اراده کردم به این امر اینکه خداوند مقام تو را رفیع فرماید پس انفاق کن و ترس مکن که خداوند بر تو سخت گیری فرماید.»

مالکیت خداوند از نگاه امام (ره)

حضرت امام در توضیحی پیرامون مالکیت خداوند می فرماید:

بدان که مالکیت حق تعالی مثل مالکیت بندگان نیست. مملوکات خود را، و مثل مالکیت سلاطین نیست مملکت خود را چه که این ها اضافاتی است اعتباریه و اضافه حق به خلق از این قبیل نیست گر چه در نزد علمای فقه این طور مالکیت برای حق تعالی طولا ثابت است و آن نیز منافات با آن چه در این نظر ملحوظ و مذکور است ندارد ...

و اما مالکیت حق تعالی که به اضافه اشراقیه و احاطه قیومیه است مالکیت ذاته حقه است که به هیچ وجه شائبه تباین ازلی در ذات و صفاتش با موجودی از موجودات نیست ... چنانچه اشاره به این معنی ممکن است باشد... و قول حضرت امام علی النقی (ع): «و اعلم انه اذا كان في السماء الدنيا فهو كما هو على العرش و الاشياء كلها له سواء علما و قدرة و ملكا و احاطة»

نشاط در نماز

حضرت امام خمینی در کتاب «آداب نماز» آدابی را که برای تمام حالات نماز بلکه در تمام عبادات و مناسک ضروری است می شمارد.

از جمله آن آداب «نشاط و بهجت» است در این فصل امام خمینی قدس سره حدیثی را از امام حسن عسگری (ع) نقل می فرماید که چنین است:

«اذا نشطت القلوب فاودعوها و اذا نفرت فودعوها»

و این دستور جامعی است که فرموده اند در هنگام نشاط و بهجت قلوب و دیعه به آنها بسپارید. و در وقت نفا و گریز آنها را راحت بگذارید پس در کسب معارف و علوم نیز این آداب را باید منظور داشت و قلوب را با کراهت و تنفر وادار به کسب نکرد.

امام زمان (ع)

امام خمینی (ره) امام زمان را بزرگ مجاهد عالم بشریت می داند و معتقد است: برای اجرای عدالت، کسی جز مهدی موعود نبوده است...

هریک از انبیا که آمدند، برای اجرای عدالت آمدند و مقصود آنها اجرای عدالت در همه عالم بود، ولی موفق نشدند. حتی رسول الله (ص) که برای اصلاح و تربیت بشر و اجرای عدالت آمده بود، موفق نشد و کسی که موفق خواهد شد عدالت را در

تمام دنیا اجرا کند، چه عدالت در زمین برای رفاه مردم و چه عدالت در تمام مراتب انسانیت، حضرت مهدی موعود است که ذخیره الهی است.

«او ابر مردی است که جهان را از شرستمگران و دغلبازان تطهیر می نماید؛ و زمین را پس از آن که ظلم و جور آن را فراگرفته، پراز عدل و داد می نماید و مستکبران جهان را سرکوب و مستضعفان جهان را وارثان ارض می نماید. و چه مسعود و مبارک است روزی که جهان از دغلبازی ها و فتنه انگیزی ها پاک شود و حکومت عدل الهی بر سراسر گیتی گسترش یابد و منافقان و حيله گران از صحنه خارج شوند و پرچم عدالت و رحمت حق تعالی بر بسیط زمین افراشته گردد و تنها قانون عدل اسلامی بر بشریت حاکم شود و کاخهای ستم و کنگره های بیداد فروریزد و آنچه غایت بعثت انبیا علیهم صلوات الله و حامیان اولیاعلیهم السلام بوده، تحقق یابد و برکات حق تعالی بر زمین نازل شود و قلمهای ننگین و زبانهای نفاق افکن شکسته و بریده شود و سلطان حق تعالی بر عالم پرتوافکن گردد و شیاطین و شیطان صفتان به انزوا گرایند و سازمانهای دروغین حقوق بشر از دنیا برچیده شوند؛ و امید است که خداوند متعال آن روز فرخنده را به ظهور این مولود فرخنده هرچه زودتر فرا رساند و خورشید هدایت و امامت را طالع فرماید.» امام خمینی(ره) صاحب اصلی انقلاب اسلامی را حضرت مهدی(عج) می داند. تقویت ایمان ملت ایران را یکی از علائم ظهور بقیه الله - ارواحنا له الفداء بر می شمرد. نیمه شعبان رابزرگترین عید مسلمانان و بلکه بشر می خواند و می فرماید: باید خود را برای آمدن آن حضرت آماده کنیم.

پیامبر اکرم(ص)

در پایان این مقاله و در بخش ویژه به ذکر گفتار و نوشتار امام خمینی(ره) در باره پیامبر اکرم(ص) می پردازیم: آن بزرگوار ولادت پیامبر(ص) را ولادت خیرات و برکات و کوبیدن ظلم و خاموش شدن بتکده ها و آتشکده ها می شمارد. و گسترش توحید و عدل در عالم را به واسطه پیامبر(ص) می داند.

امام در باره منزلت اجتماعی پیامبر(ص) می فرماید: ایشان از میان مستضعفان برخاست و از طبقه سه، و از توده بود. ایشان شبانی کرده بود، ولی به سبب لیاقت ذاتی که داشت، خداوند او را انتخاب کرد.

در نگاه امام راحل(ره)، پیامبر(ص) عابدی مقید به نماز، خیرخواه مردم، فروتن و خوش اخلاق و زاهد بود: به قدری ریاضت کشید و قیام برای حق کرد که قدمهایش ورم کرد واز سوی خدا آیه (ما نزلنا علیک القرآن لتشقی) نازل گشت.

جبرئیل کلید خزائن ارض را برای ایشان آورد، ولی آن حضرت تواضع کرد و فقر را فخر خود دانست.

از بعضی زندهای رسول خدا نقل شده است: رسول الله(ص) با ما صحبت می کرد و ما با او صحبت می کردیم چون وقت نماز می شد، گویی او مارا نمی شناخت و ما او را نمی شناختیم؛ زیرا به خدا اشتغال پیدامی کرد. ایشان وقتی کفار را ملاحظه می کرد مسلمان نمی شوند، غصه می خورد.

می خواست همه به عالم نور برسند و مبعوث شده بود برای این که هیاهوهای را که در دنیا برای رسیدن به قدرت هست، از بین ببردو خدا خواهی در مردم ایجاد کند.

پیغمبر اکرم خدمتگزار مردم بود. با آن که مقامش آن گونه بود، ولی خدمتگزار بود و خدمت می کرد. پیغمبر اکرم، که شخص اول و بنیانگذار اسلام و هدایت مردم بود، آیا هیچ وقت سلطه جو بود؟ باهمین اشخاصی که رفقاییش بودند، همه باهم دور هم می نشستند. سیاه و سفید مطرح نبود.

از طریق عامه منقول است که پیغمبر خدا(ص) وقتی غضب می فرمود اگر ایستاده بود، می نشست؛ و اگر نشسته بود، به پشت می خوابید، غضبش ساکن می شد. در صورتی که محارم الهی هتک می شد، یاری می جست و فقط برای خدا غضب می نمود.

امام شیوه امامان علیهم السلام و اولیای خدا و انبیا را حسن معاشرت و رفتار انسانی و الهی می داند و می فرماید: آنها خود را خدمتگزار مردم می دیدند و کارهایی را که باید انجام دهند، باحسن رفتار انجام می دادند.

منبع: ماهنامه کوثر